

Банковият сектор позиционира ролята си в етапа на икономическо възстановяване

Диана Митева
Председател на УС на АББ,
Изпълнителен директор на Банка ДСК

На фона на отслабената икономическа активност през 2020г. и началото на 2021г., заради световната пандемия, причинена от разпространението на COVID-19, както и неизвестните, свързани с темпото на икономическо възстановяване, банковият сектор изразява своята готовност да продължи да подкрепя фирмите и домакинствата.

Навременната реакция от страна на световните, европейските и националните регулаторни органи чрез предприемане на мерки за противодействие на негативните ефекти от пандемията, в комбинация с приноса на банките, позволиха поддържането на висока ликвидност и осигуриха ръст на кредитирането, дори в най-предизвикателните месеци на пандемията.

Въпреки че някои временни мерки, насочени към банките и техните клиенти, като мораториумите върху плащане на задължения, например, не продължават своето действие, то други, свързани, например, с осигуряването на по-благоприятно регулаторно третиране за банките, биха могли да се превърнат в постоянни. Според Европейската банкова федерация (ЕБФ), на която Асоциацията на банките в България (АББ) е член, пълната отмяна на извънредното решение за прекратяване разпределянето на дивиденди от страна на банките, въведено заради потенциалните негативни последици от COVID-19, би спомогнала за подsigуряването на банките с нужния капитал, който ще им бъде необходим, за да финансират икономиката в етапа на възстановяване.

За позитивните отражения на мерките върху фирмите и домакинствата и състоянието на банките, както и за тяхната готовност да продължат да подкрепят клиенти си, свидетелстват публикуваните статистически данни до този момент и установената практика в банковата система в скорошните времена.

Както е известно, през декември 2020г. предложението на АББ за удължаване на крайния срок за подаване на искания от страна на клиентите на банките по Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества (Ред за отсрочване) до края на март 2021г. беше прието от Управителния съвет на Българската народна банка (БНБ).

Промените в Реда за отсрочване, освен че съхраняват капацитета на банките за отпускане на нови кредити, дадоха възможност на банките, при благоприятно регулаторно третиране, да предоставят облекчения на кредитополучателите по обслужването на техните заеми до 31 декември 2021г., чрез отсрочване на задължения за не повече от 9 месеца, ако са подали своето искане в срок. След изтичането на този период клиентите на банките следва да се върнат към нормалния ритъм на погасяване на кредитите.

Според данните на БНБ, от мярката са се възползвали множество засегнати от пандемията физически и юридически лица. Към края на април 2021г. са одобрени над 109 хил. искания на фирми и домакинства на обща стойност над 9,9 млрд. лв. Спрямо декември 2020г., когато УС на БНБ утвърди последните промени в Реда за отсрочване, броят на одобрените искания е нараснал с приблизително 19 900, а общата стойност – с над 1,9 млрд. лв.

По-рано през тази година Европейският банков орган (ЕБО), по чиито *Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащанията по кредити, прилагани с оглед на кризата, предизвикана от COVID-19 (EBA/GL/2020/02 от 2 април 2020г.), изменени с Насоки на ЕБО (EBA/GL/2020/08 от 25 юни 2020г.) за изменение на Насоки EBA/GL/2020/02 и с Насоки на ЕБО (EBA/GL/2020/15 от 2 декември 2020г.) за изменение на Насоки EBA/GL/2020/02*, е създаден Редът за отсрочване, даде индикации, че не предвижда нови промени в Насоките си, а че фокусът на индустрията и заинтересованите страни следва да се измести към формиране на фазата на възстановяване на икономиката.

Във връзка с това и независимо, че осъществяват дейността си в една необичайна за всички икономически сектори в страната среда, съпроводена от ограничителни мерки, предприети във връзка с пандемията от COVID-19, банките продължават да подкрепят своите клиенти. Банките и в момента договарят индивидуално конкретните възможности за реструктуриране на клиентските задължения, като в тези случаи кредитите се класифицират в съответствие с действащата надзорна рамка.

В края на първото тримесечие на 2021г. съотношението на базовия собствен капитал от първи ред (т.нар. CET 1) за цялата банкова система нараства до 21,5% от 19,44%, колкото бе в края на първото тримесечие на 2020г. На системно ниво съотношението на обща капиталова адекватност се повишава до 22,7% от 20,45% през първото тримесечие на 2020г. Отношението на ликвидно покритие (LCR) нараства до 294,1% от 261%, колкото беше в края на първото тримесечие на 2020г. В края на първото тримесечие на 2021г. делът на необслужваните кредити остава под границата от 5% (без централни банки и кредитни институции; над 90 дни), при по-висока степен на покритие с обезценка на brutните необслужвани кредити (62,7%), в сравнение със средното ниво за страните от Европейския съюз (ЕС).

Данните затвърждават оценката за висока устойчивост на българската

банкова система, дори в условията на криза, породена от COVID-19. Секторът продължава да се характеризира със значителен капиталов излишък, над регулаторните изисквания за съотношенията на капиталова адекватност и ликвидно покритие, включително, в сравнение със средните стойности за ЕС и еврозоната.

Както е известно, в трудната ситуация през 2020г. банките своевременно се включиха и в различни по вид правителствени програми, целящи отпускане на кредити на физически лица и на микро, малки и средни и междинни предприятия, които изпитват затруднения, в резултат на пандемията от COVID-19 по линия на Българската банка за развитие, Фонда на фондовете, както и групата на Европейската инвестиционна банка, в това число Европейския инвестиционен фонд.

Позиционирайки своята роля в етапа на икономическо възстановяване, банките ще продължат със своята активна политика и присъствие по отношение на кредитирането и на различните форми на финансово посредничество, на разнообразяването на продуктите и услугите, които предлагат. Ключова тема за банковата дейност ще продължат да бъдат високите технологии, иновациите, развитието на дигиталните канали и други модерни способности за поддържане на по-тясна връзка с клиентите и по-добро разбиране и удовлетворяване на индивидуалните им потребности.

БАЛИП: 24 години фокусирана работа върху развитието на съвременен капиталов пазар

Радослава Масларска
Председател на УС на БАЛИП,
Председател на СД на
ЕЛАНА Трейдинг

Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП) е една от най-старите браншови организации в страната, създадена през 1997г. като обединение на лицензираните дружества, които предлагат брокерски и инвестиционни услуги. Асоциацията включва, както най-големите лицензирани инвестиционни посредници, които представляват 80% от оборота и 90% от сделките на Българска фондова борса, така и доказали се посредници на глобалните финансови пазари.

Основният фокус на работата на БАЛИП е да бъде двигател на стратегическото развитие на капиталовия пазар в страната, като източник на растеж в българската икономика и на благополучие за бъдещето на гражданите. Това е свързано с широка програма от инициативи, в партньорство с всички институции и организации от инвестиционната общност, но и с органи на държавното управление.

БАЛИП има управителен съвет от седем души и главен секретар, като дейността се организира под формата на работни групи по различни теми от програмите и инициативите.

Законодателство

БАЛИП си сътрудничи активно с Комисията за финансов надзор и Министерството на финансите по усъвършенстване на законодателната основа за развитието на капиталовия пазар и насърчаване на инвестициите, като предлага необходимите мерки в проекти на наредби и законопроекти. Фокус при работата по хармонизирането на националното законодателство с европейското е прилагането на пропорционални за пазара и икономиката параметри и регулация. Организацията участва активно и в обсъждането на законите инициативи в Работна група № 26 “Финансови услуги” към Съвета по европейски въпроси към Министерския съвет и парламентарните комисии в Народното събрание. Понастоящем, освен по законопроекти, които хармонизират националното законодателство с европейското, БАЛИП участва и в обсъждането на Националния план за въвеждане на еврото.

Стратегия за развитие на капиталовия пазар

БАЛИП участва активно в разработването и в реализацията на Стратегията за развитие на капиталовия пазар, която бе създадена през 2016г., от 12 бизнес организации и асоциации, пряко свързани с капиталовия пазар в страната, както и Комисията за финансов надзор, Българска фондова борса (БФБ) и Централен депозитар (ЦД). Основни посоки в стратегията са:

насърчаване на листването на държавни компании на Българска фондова борса, стимулиране на МСП за ползване на борсата като източник на финансиране за растеж, обогатяване на възможностите на борсовия пазар за стимулиране на ликвидността, модернизиране на инфраструктурата на пазара, раздвижване на “спящите” акции от масовата приватизация, повишаване на финансовата култура в обществото.

Вече бяха въведени редица нови проекти от Българска фондова борса в съвместно обсъждане с инвестиционната общност, които доказаха своя ефект. Така например, въвеждането на пазарен сегмент за малки компании BEAM, привлече бързо, както нови компании за няколко месеца, така и огромен интерес от индивидуални инвеститори към пазара. При този пазар видяхме за първи път от 14 години презаписване в пъти при първично публично предлагане, както и нарастващ брой заявки от компании, които биха желали да станат публични. Наскоро беше реализиран и проектът BSE International, който позволява на инвеститорите да имат достъп до акциите на 90 световни компании и борсово търгувани фондове чрез БФБ. БАЛИП участва дейно и в допълнителните инициативи за разработване на този сегмент – BEAMup LAB – инкубатор на потенциални публични бързоразвиващи се стартапи и малки компании.

Стратегията съдържа палитра от мерки за увеличаване на ликвидността на пазара, подобряване на репутацията му като двигател на икономическия растеж, повишаване на финансовата култура в обществото. БАЛИП работи в партньорство с всички участници с конкретни идеи за разширяване на инвестиционните възможности, привличане на МСП на българския фондов пазар и други важни за пазара теми.

Финансова грамотност и защита на инвеститорите

БАЛИП работи последователно за повишаване на финансовата култура на гражданите и подобряване и актуализиране на професионалните стандарти и развитие на експертите на капиталовия пазар. Организацията участва в разработването на Националната стратегия за финансова грамотност и е част от реализацията ѝ.

Важна посока в подобряване на финансовата култура и преодоляване на негативните явления на пазара е борбата с мнимите брокери, които предлагат нелицензирани инвестиционни услуги, завършващи с финансови измами за гражданите. БАЛИП сътрудничи на Комисията за финансов надзор в редовната информация за наличие на подобни явления и в подобряване на законовата основа за наличие на условия и санкции, които да ограничат явлениято. Отчитайки ролята на гражданите за минимизиране на финансовите измами, БАЛИП поддържа информационна кампания “Разпознай лицензирания инвестиционен посредник“, която посочва 10 признака, по които хората лесно да разпознаят мнимите брокери и да проверяват, дали получават лицензирана услуга. Партньори на кампанията са Комисията за финансов надзор, Българска фондова борса, Фондът за

компенсиране на инвеститорите, Централен депозитор, организации на трейдъри и медии.

От 12 години БАЛИП провежда курсове за подготовка на брокери и инвестиционни консултанти за явяване на изпити за правоспособност пред Комисията за финансов надзор. Участниците в курсовете традиционно имат над 80% успеваемост при изпитите. Асоциацията подпомага КФН с предложения за адекватни стандарти за професиите на капиталовия пазар, така че да се поддържа високо актуално професионално ниво в сектора.

Участие в институционалния живот на финансовия сектор

БАЛИП си партнира отблизо с всички организации от финансовия сектор, включително с Асоциацията на банките в България (АББ), с която работи съвместно по голяма част от законодателните инициативи, по гаранционната схема за капиталовия пазар и понастоящем и по Националния план за въвеждане на еврото. Скорошните добри примери за сътрудничеството на БАЛИП с АББ са съвместната работа по Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитните институции и инвестиционните посредници; изработването на измененията в ДОПК, свързани с автоматичния обмен на данъчна информация и прилагането на FATCA, CRS и DAC2. Плодотворно е сътрудничеството ни по разработването на приоритетите, които се включват в плана за втора фаза на Съюза на капиталовите пазари.

БАЛИП е представена в ръководството на Българска фондова борса, Фонда за компенсиране на инвеститорите, Централния депозитар, както и в Комитета на ползвателите и Арбитражния съд на ЦД, в помирителните комисии при Комисията за защита на потребителите и други.

Асоциацията е участник в Регистъра за прозрачност на Европейския съюз, като представя пред европейските институции позиции по въпроси на финансовия сектор.

Кой брои парите ни?

(незабележимата работа по броене и обработка на парите ни и нейната автоматизация)

Анна Манолова
Изпълнителен директор ДКУ АД

Всяко юридическо или физическо лице използва в дейността си пари в брой. Колкото и да се стараем да избегнем работата с кеш, той все още е неотменна част от живота ни и всички сме зависими от него. Банкноти и монети в България са предпочитано средство за разплащане във всички заведения, аптеки, бензиностанции и институции.

Владимир Влаев
Изпълнителен директор ДКУ АД

Независимо от това, дали теглим пари на гише в банката, или получаваме парите от АТМ устройство, винаги искаме да получим здрави банкноти, които са чисти, без надрасквания, скъсвания или надписи по тях и най-важното, пачките да съдържат точната сума. Тази лесна, на пръв поглед, работа по теглене или внасяне на пари в банка или АТМ устройство, обаче, има много скрити зад себе си дейности, за да се получи. Най-простото е, че банковият клон не може да поддържа наличност от милиони, а устройството има капацитет и от него може да се изтегли не много голяма сума пари, както и да се внесе такава. Тази невъзможност за съхраняване на големи количества банкноти, сама по себе си, говори, че тези пари трябва да стигнат до сметка на банката, да се преброят и от тях да се отделят тези, които не могат да се ползват повече.

Процесът, при който с парите в брой се заверяват сметките на банките в БНБ, биват изброени и заедно с това сортирани по годност, е работата, в която е специализирано „Дружество за касови услуги“ АД (ДКУ). Това е бизнесът, свързан с броенето и обработката на банкноти и монети, който е стриктно регламентиран от нормативните актове на БНБ и се извършва от Дружеството.

Основната задача на Дружеството е да снижи разходите на банките при обслужване на паричното обращение, като, заедно с това, повиши „чистотата“ му. За постигане на тази задача се прилага класическият подход за оптимизиране на разходите, а именно, автоматизация на всички дейности, с цел намаляване на заетия персонал и на времето, отделяно за реализиране на различните процеси - приемане, обявяване и обработка на парите. Автоматизацията на броенето на парите е процес, който се прилага поетапно и непрекъснато в работата на ДКУ.

Броенето и сортирането на банкнотите в Дружеството при неговото основаване ставаше с банкотно-обработващи машини, които не бяха свързани с информационната система и, след изброяване и сортиране на парите, данните за тях се въвеждаха в системата от касиер. Анализите на този процес показаха, че от една страна, при въвеждането се допускат технически грешки, а от друга страна, времето, отделяно за въвеждане на информацията, е близко до времето за обработка на парите в една ценна пратка. Първата крачка към автоматизацията на броенето на пари в ДКУ беше направена именно в този процес. Закупиха се нови банкотно-сортиращи машини, които се свързаха с информационната система и още след изброяване на парите от ценните пратки машините автоматично подават информация за броя и купюрния им строеж към системата.

Благодарение на тази автоматизация се постигна редуциране на персонала и се намалиха разходите за броене на парите.

Следващият процес, който автоматизира ДКУ, беше приемането и обявяването на ценните пратки. На практика при тази дейност служител на дружеството приема от инкасатор и обявява подробна информация за всяка от ценните пратки - вносител, стойност, основание за внасяне, купюрен строеж. Така обявените данни се предават към информационните системи на банките и служат за последваща заверка на съответните клиентски сметки. Поради важноста си, както и заради непрекъснато нарастващия брой на приеманите ценни пратки, в този процес се ангажира голям човешки ресурс и заедно с това, се изисква висока концентрация на внимание.

За да се постигне икономия на разходи и успоредно с това, да се подава коректна информация към банките, дружеството първоначално разработи уеб приложение (eCash), което се предоставя за ползване на крайните клиенти. В приложението клиентът въвежда всички данни за ценната пратка и те се зареждат в системата на дружеството. При приемане на пратката служител на ДКУ въвежда номера на ценната пратка и пред него се визуализира цялата информация за нея. Така, вместо да пише всички данни, служителят само проверява данните и ги потвърждава.

В следствие автоматизацията продължи, като се изгради информационен обмен между системите на инкасо компаниите и системата на дружеството. Още при приемане на пратката от инкасатор в обект на клиента, информацията за нея се изпраща към системата на ДКУ и обявяването на пратките става само с потвърждаване на данните.

Автоматизацията на процеса по приемане обхвана около 80% от постъпващите в дружеството клиентски пратки и така при запазване броя на заетите служители се обявяват почти три пъти повече ценни пратки.

Доколкото обслужването на ATM устройства и по-специално, пълненето и проверката на съдържанието на ATM касети, са един от основните бизнес процеси в дружеството, те бяха следващото звено от дейността, което се анализира и в което се въведоха редица иновации. Закупиха се банкнотно-сортиращи машини, които позволяват директно с изброените парите от ценните пратки да се пълнят касети за ATM. С тази автоматизация се постигна, както намаляване на времето за пълнене на ATM касети, така и се реализира голяма икономия на производствени материали от това, че парите не се бандеролират и опаковат, а се поставят директно в касетите.

Благодарение на всички въведени технологични обновления, процесът по броене и сортиране на пари в ДКУ стана по-сигурен и икономичен. Високата автоматизация позволи на дружеството и в условията на извънредната епидемиологична обстановка да спазва всички здравни изисквания и заедно с това, да работи без прекъсване, като в нито един период дружеството няма забавяне в обработката на парите.

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ

■ През м. април беше проведено годишното Общо събрание на АББ. Г-жа Диана Митева – изпълнителен директор на Банка ДСК АД и досегашен заместник-председател на Управителния съвет на Асоциацията, беше избрана от членовете на Управителния съвет за председател на УС на АББ. За заместник-председател на УС на АББ беше избрана г-жа Теодора Петкова – главен изпълнителен директор на Уникредит Булбанк АД.

За нови членове на Управителния съвет на АББ от проведеното на 27 април Общо събрание бяха избрани – за първи мандат: г-жа Петя Димитрова – главен изпълнителен директор на Юробанк България АД и г-жа Десислава Симеонова – изпълнителен директор на ОББ АД, а г-н Оливър Рьогл – главен изпълнителен директор на Райфайзенбанк /България/ ЕАД, беше преизбран, като член на УС на АББ, за втори тригодишен мандат.

Г-н Георги Константинов, изпълнителен директор на Централна Кооперативна банка и г-н Георги Заманов – главен изпълнителен директор на Алианс Банк България, продължават членството си в УС на АББ.

Досегашният председател на Управителния съвет на Асоциацията – г-н Петър Андронов, главен изпълнителен директор на ОББ, излезе от управителния й орган, след изтичането на максимално допустими съгласно устава на АББ два последователни тригодишни мандата.

Членовете на Общото събрание на АББ изразиха висока оценка и признателност към г-н Петър Андронов за значителния му дългогодишен принос към дейността на Асоциацията, както и изказаха пожелания за нови успехи във връзка с предстоящото му назначение за член на управителния съвет на KBC Group и главен изпълнителен директор на “Международни пазари” на групата.

■ През м. април АББ номинира свои представители за участие в сформиранията Работна група “Небанков финансов сектор”, съгласно Приложението по чл. 10, ал. 1 от Постановление № 168 на Министерски съвет за създаване на Координационен съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната. От страна на АББ за участие в Работната група бяха предложени г-н Явор Дождевски, зам.-председател на Комитета по капиталови пазари към УС на АББ, Ситибанк Европа – клон България и г-жа Ирина Казанджиева, началник направление “Банкова политика и анализи” в АББ.

■ През м. април в АББ беше получена покана от Министерство на финансите за излъчване на представители на АББ за участие в Подгрупа “Устойчиви финанси” към РГ 26 “Финансови услуги”, която да подпомага работата на РГ 26. От страна на АББ за участие в Подгрупа “Устойчиви финанси” към РГ 26 бяха предложени: г-жа Ирина Казанджиева, началник направление “Банкова политика и анализи” в АББ, както и г-н Свилен Колев, експерт в направление “Банкова политика и анализи” в АББ.

■ През м. май бяха одобрени номинациите на АББ за участието на г-н Иван Раичков от УниКредит Булбанк и г-н Радослав Даскалов от Юробанк България /Пощенска банка/ в Scheme Evolution and Maintenance Working Group (SEMWG) към Европейския платежен съвет, като представители на АББ с двегодишен мандат. Г-н Раичков е титулярен представител на АББ, а г-н Даскалов – резервен представител.